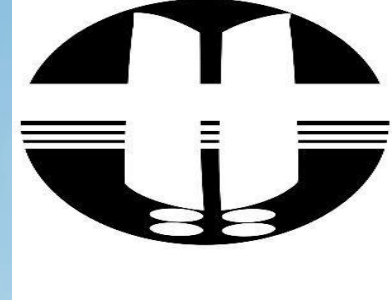

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیمای محیط زیست شهرستان ری

مقدمه

• شهرستان ری با سابقه سه دوره پایتخت در مادها ، سلجوقیان و آل بویه و با قدمتی ۷۰۰۰ ساله یکی از قدیمی ترین شهرهای جهان است . از ری به نامهای عروس البلاد ، شیخ البلاد ، راگا در تاریخ نام برده شده است.

ویژگیهای شهرستان ری

شهرستان ری محدوده ای است با مساحت ۲۰۷۰ کیلومتر مربع در ضلع جنوب کلانشهر تهران که حدود اربعه آن از شمال به تهران از جنوب به استان قم از شرق به شهرستان اسلامشهر ، رباط کریم و استان مرکزی می باشد .

موقعیت جغرافیایی شهرستان

شهرستان ری در ۵۱ درجه و ۲۶ دقیقه طول جغرافیایی و ۳۵ درجه و ۳۶ دقیقه عرض جغرافیایی در ارتفاع ۱۰۶۰ متری از سطح دریا واقع شده است.

پهنه فعالیت اداره حفاظت محیط زیست شهرستان ری

از شمال به: مرز محدوده قانونی شهرداریهای منطقه ۱۹-۱۶-۱۵

از جنوب به: مرز استان قم (شامل شهرهای باقرشهر، کهریزک و حسن آباد

از شرق به: حریم منطقه ۱۳

از غرب به: ضلع غربی آزاد راه تهران قم و ضلع شرقی شهرستان اسلامشهر

تقسیمات کشوری و جمعیت شهرستان

شهرستان ری از نظر کشوری دارای ۴ شهر (شهرری ، باقرشهر ، کهریزک و حسن آباد) و ۵ بخش (فشافویه ، کهریزک ، مرکزی ، خاوران و قلعه نو) و ۱۳۱ روستا می باشد .

در حال حاضر بر اساس آمار سر شماری سال ۹۰ ، شهرستان ری دارای ۱۲۳۸۴۴۵ نفر جمعیت می باشد.. نرخ باسوادی جمعیت شهری ۹۹/۵٪ و نرخ باسوادی جمعیت روستایی ۸۴/۶٪ بوده و نرخ بیکاری در شهرستان ۱۱٪ و از میزان شاغلین در این شهرستان ۱۱/۴٪ در بخش کشاورزی ۳۱٪ در بخش صنعت و ۵۷/۶٪ در بخش خدمات مشغول فعالیت می باشند.

سیمای محیط زیست طبیعی شهرستان

• رودخانه ها و مسیل ها :

- رودخانه های کن ، کرج و شور که تماماً به صورت فصلی و مطابق با گزارش سازمان آب منطقه ای استان تهران این رودخانه ها بصورت دائمی غیر قابل شرب می باشند .
- مسیل های سرخه حصار ، فیروزآباد ، زهتابی ، بهشتی ، صالح آباد می باشند .

• مناطق تحت مدیریت :

- بخشی از منطقه حفاظت شده جاجرود به مساحت ۷۹۸۰ هکتار در حوزه استحفاظی شهرستان ری قرار دارد لیکن بلحاظ مدیریت ، نظارت بر منطقه حفاظت شده جاجرود زیر نظر اداره پارک های خجیر و سرخه حصار می باشد .

سیمای محیط زیست انسانی

- شهرک ها و نواحی صنعتی :
- شهرک صنعتی شمس آباد ، ناحیه صنعتی لپه زنک ، منطقه صنعتی خاور شهر ، منطقه صنعتی بیجین ، مجتمع تجریشی ، منطقه صنعتی شهر سنگ ، ناحیه صنعتی توتک ، شهرک صنعتی تهران ، مجتمع صنعتی خاوران ، مجتمع صنعتی موزائیک سازان ، مجتمع صنعتی تالاب بهرام (تیموری) ، سد فشافویه (مجتمع دام گستر) ، مجتمع صنفی خدماتی کاوه .
- برخورداری شهرستان از ۵۰۰ واحد صنعتی بزرگ و ۵ هزار واحد صنعتی متوسط در قالب ۷ شهرک صنعتی و مجتمع صنفی خدماتی :

- ۱. شهرک صنعتی شمس آباد (۱۶۰۰ واحد)
- ۲. منطقه صنعتی تهران (۹۰ واحد)
- ۳. ناحیه صنعتی بیجین (۶۰ واحد)
- ۴. مجتمع صنفی خدماتی خاوران (۳۰۰۰ واحد)
- ۵. مجتمع صنفی توتک و لپه زنک (۶۵۰ واحد)
- ۶. مجتمع صنفی خاور (۳۵۰ واحد)
- ۷. مجتمع صنفی خدماتی کاوه (۲۷۹ واحد)
- برخورداری از ۵۸ اتحادیه و ۱۴۰۰۰ واحد صنفی و ۵۰۰ صادر کننده دارای کارت بازرگانی

صنایع تولیدی و شاخص شهرستان ری :

- صنایع حیاتی زیر نیز خارج از شهرک های صنعتی در شهرستان ری مستقر هستند :
- پالایشگاه شیهه تندگویان (تهران) . سایپا پرس . کاغذسازی کهریزک . گلیسیرین و صابون دولتی اتکا . سیمان تهران . روغن نباتی ورامین (۲) . روغن نباتی مارگارین . نفت پاسارگاد . نفت ایرانول . نفت بهران . ذوب فلزات فجر . کاشی سعدی . سولفور سدیم و... که از نظر اقتصادی و ایجاد بازار کار سهم بسزایی را در بخش اقتصادی ایفا می نمایند .

• **برخورداری شهرستان از ۵ مجتمع صنفی بزرگ شامل :**

• مجتمع قالب ساز و فلز تراش و درودگران (۲۰۰۰ واحد)

• مجتمع صنفی آهنکاران (۲۰۰ واحد صنفی)

• مجتمع صنفی تجریشی باقرشهر (۲۵۰ واحد)

• مجتمع صنفی خدماتی موزائیک سازان (۱۵۰ واحد)

• شهرسنگ (۲۶۰ واحد)

• **معادن :**

• عمده معادن فعال در حوزه این شهرستان معادن شن و ماسه هستند که در منطقه قاشیه زرد بخش فشافویه فعال می باشند.

• **واحدهای بهداشتی و درمانی :**

• برخورداری از چهار بیمارستان (شهدای هفتم تیر ، فیروزآبادی ، صدیقه زهرا ، رازی) مجموعاً با ۷۶۰ تخت و ۵۴۰ تخت فعال و همچنین ۱۸ مرکز بهداشتی درمانی شهری و ۶ مرکز بهداشتی درمانی روستایی و ۲۷ خانه بهداشت و تعداد ۳۲۴ نفر پزشک عمومی و ۱۶۱ پزشک متخصص ، ۵۴ واحد پایگاه بهداشتی ، یک مورد کلیک زایمانی ، یک واحد کلینک رفتاری و ۲۵۰ نفر دندان پزشک جز شاخصه های بهداشتی و درمانی این شهرستان می باشند .

• وضعیت آلودگی هوا :

- بر اساس آمار ایستگاه های ثابت سنجش آلودگی هوای شهرستان، وضعیت آلودگی هوا بلحاظ تعداد زیاد واحد های صنعتی و صنفی همچنین تردد تعداد زیاد خودرو های سنگین مقادیر پارامتر های هوای محیطی در سطح این شهرستان عمدتاً بالاتر از حد استاندارد می باشد.

• وضعیت آلودگی آب و خاک :

- سرازیر شدن سالانه ۳۵۰ میلیون متر مکعب فاضلاب تهران از طریق کانال های فیروزآباد ، سرخه حصار و بهشتی به این شهرستان و استفاده از آن در آبیاری اراضی کشاورزی تاثیر نامطلوبی در وضعیت آب و خاک شهرستان داشته همچنین فعالیت صنایع نفتی از جمله پالایشگاه در حوزه این شهرستان بدلیل نشت مواد نفتی باعث آلودگی خاک منطقه تحت تاثیر و آلودگی آب های زیر زمینی گشته است.

وضعیت پسماند شهرستان ری

- از سال ۱۳۹۱ یک کارگروه استانی و ۱۲ کارگروه پسماند شهرستان در سطح شهرستان ری برگزار گردیده است.
- مرکز دفن زباله کهریزک
- مجتمع دفن و پردازش آراد کوه با قدمتی حدود ۴۵ سال و به مساحتی در حدود ۷۰۰ هکتار در شهرستان ری ، جاده قدیم تهران - قم ۲۳ کیلومتر بعد از شور آباد واقع گردیده است و از سمت شمال به جاده قدیم تهران قم ، از سمت جنوب به پادگان کهریزک (میدان تیر) ، از سمت غرب به اراضی پایانه های حمل و نقل و از سمت شرق به حسین آباد منتهی می گردد .
- ظرفیت پذیرش زباله در روز : ۶۰۰۰ هزار تا ۸۰۰۰ تن
- سایت های موجود در مرکز دفن :
- سایت پردازش مشتمل بر ۳۴ خط با ظرفیت پذیرش روزانه ۱۰۰۰۰ تن زباله
- سایت تخمیر و کمپوست به مساحت ۱۳۰۰ هکتار
- سایت پالایش و گرانول تبدیل کمپوست به گرانول با قطر کمتر ۷ میلیمتر (کود درجه ۱) و بالاتر از ۷ میلیمتر (کود درجه ۲)
- تصفیه خانه شیرابه به مساحت ۳ هکتار و ظرفیت روزانه ۱۴۰۰ متر مکعب
- واحد ریجکت سوز راه اندازه شده
- مساحت فضای سبز: بیش از ۲۰۰ هکتار

صنایع حیاتی بزرگ شهرستان

- برخورداری از ۵۸ اتحادیه و ۱۴۰۰۰ واحد صنفی و ۵۰۰ صادر کننده دارای کارت بازرگانی
- صنایع حیاتی زیر نیز خارج از شهرک های صنعتی در شهرستان ری مستقر هستند :
- پالایشگاه شپهد تندگویان (تهران) . سایپا پرس . کاغذسازی کهریزک . گلیسیرین و صابون دولتی اتکا . سیمان تهران . روغن نباتی ورامین (۲) . روغن نباتی مارگارین . نفت پاسارگاد . نفت ایرانول . نفت بهران . ذوب فلزات فجر . کاشی سعدی . سولفور سدیم و... که از نظر اقتصادی و ایجاد بازار کار سهم بسزایی را در بخش اقتصادی ایفا می نمایند.

سد فشافویه

واقع در کیلومتر ۱۸ اتوبان تهران قم ، نرسیده به فرود گاه امام خمینی (ره) واقع می باشد. این سد، سدی خاکی بوده که به منظور تامین آب مورد نیاز مجتمع دامداری فشافویه در سال ۱۳۶۵ احداث گردید که پس از ویران شدن در اثر سیلاب، دوباره در سال ۱۳۶۹ احیا شد. مساحت کل مجتمع ۲۰۵۰ هکتار بوده و سطح مفید دریاچه ۲۷۶ هکتار می باشد ، ظرفیت آبی این سد حدود ۲۰ میلیون متر مکعب است که در حالت کم آبی تا ۱۵ میلیون آب را در خود جای می دهد.

محل تامین آب سد در ابتدا بخشی از آب های سطحی تهران بوده که از طریق کانال نواب ، کن و رود خانه کرج وارد سد فشافویه می شد. از زمان تاسیس شهرک مسکونی واوان در اسلامشهر، فاضلاب بهداشتی نیز به همراه آب کانال نواب، وارد دریاچه سد می گردد.

سد فشافویه محلی برای پرورش انواع ماهی (کپور ، آمور ، سیلور و ...) همچنین منبع آب آشامیدنی دام و کشاورزی منطقه می باشد. آب سد مزبور برای شرب دامهای شیری شرکت دام گستر به تعداد ۲۰ هزار راس مورد استفاده قرار می گیرد. شرکت دام گستر واقع در ضلع جنوبی سد مزبور می باشد.

تالاب عشق آباد

واقع در جاده ورامین، قلعه نو، روستای عشق آباد با وسعت ۶۶ هکتار انسان ساخت بوده و علاوه بر پرورش ماهی بلحاظ زیستگاه عبوری پرندگان مهاجر دارای جاذبه گردشگری نیز می باشد. نوع آب شیرین، ارتفاع از سطح دریا ۹۶۰ متر، عمق آبگیر ۱۵۰-۵۰ سانتیمتر و پوشش گیاهی غالباً نیزار می باشد. اطراف تالاب استخرهای متعدد و کوچک از یک هکتار تا ۱۰ هکتار وجود دارد که جهت پرورش آبزیان گرمابی (آمور - کپور - فیتو - فاک یا آزاد پرورشی - پیگ هد یا آزاد سرگنده) می باشد. آب مربوط به ایجاد تالاب مربوط به آبهای سطحی شرق شهرستاری، ورامین و قرچک در قالب کانال های زه کش کشاورزی تامین و از روستاهای چالطرخان، قمی آباد و طالب آباد خریداری می گردد، لیکن فاضلاب شهری به آبگیر وارد نمی شود و آب خروجی تالاب وارد کانال سرخه حصار می گردد.

این مجموعه در سال ۱۳۵۲ احداث و در سال ۱۳۵۷ به بهره برداری رسیده است و تا سال ۱۳۸۱ بصورت نیمه دولتی اداره و از سال ۱۳۸۱ بصورت اجاره تا کنون فعال می باشد

مشکلات و معضلات محیط زیست انسانی

• سرازیر شدن سالانه ۳۵۰ میلیون متر مکعب فاضلاب تهران از طریق کانال های فیروزآباد ، سرخه حصار و بهشتی به این شهرستان کشاورزی و سفره های آب زیرزمینی و تولید محصولات کشاورزی آلوده .

• انتقال روزانه ۸۰۰۰ تن زباله تهران به مرکز دفن کهریزک که ۲۵ تن آن زباله بیمارستانی است و دفن زباله های منتقل شده از شهرستانهای اسلامشهر و بهارستان در مرکز دفن کهریزک انجام می شود .

• تولید گاز متان در مرکز دفن کهریزک (هم اکنون ۱۰ میلیون متر مکعب حجم گازهای موجود تخمین زده شده است) .

• استقرار صنایع بزرگ و آلاینده از جمله پالایشگاه تهران - سیمان تهران .

• انتقال واحدهای صنایع و صنوف مزاحم و آلاینده به حوزه شهرستان ری .

• وجود واحدهای ریخته گری ، ذوب فلزات ، وجود کوره های متعدد آجرپزی و کارخانجات گچ در سطح شهرستان ویژه استفاده از سوخت فسیلی توسط آنها .

• وجود واحدهای غیر مجاز متعدد بازیافت پلاستیک ، ذوب سرب ، روده پاک کنی ، استخوان سوزی ، ذغالگیری ، دباغی و در سطح شهرستان .

استقرار صدها کارگاه قالی شویی و سنگ شویی لباس و آبکاری

خدمات قابل ارائه در اداره محیط زیست شهرستان ری

- بازدید و پیگیری های شکایت های مطروحه و رفع مشکلات موجود
- تشکیل کارگروه های مرتبط با محیط زیست در شهرستان از جمله کارگروه پسماند و ساماندهی صنوف مزاحم ، ستاد عملیاتی مبارزه با صنایع آلاینده با همکاری فرمانداری
- پایش زیست محیطی صنایع و واحدهای تولیدی - صنعتی - خدماتی
- بررسی و پاسخ استعلام های واصله
- نمونه برداری از خروجی دودکش کارخانجات ، پساب سیستم های تصفیه فاضلاب و سنجش صدا
- همکاری با سایر ادارات شهرستان و تقویت همکاری های بین بخشی
- برگزاری مناسبتهای زیست محیطی جهت ارتقاء فرهنگ زیست محیطی شهروندان (هوای پاک ، زمین پاک ، هفته محیط زیست و ...)
- تهیه بانک اطلاعاتی واحدهای فعال بزرگ موجود در شهرستان و تهیه نقشه پراکنش آنها با توجه به نوع آلایندگی و صنعت
- تخریب یا جلوگیری از فعالیت واحدهای آلاینده (در قالب همکاری با دادستانی ، بخشداری ها و کلانتری های مربوطه)
- معرفی صنایع پاک (منطبق با استانداردهای محیط زیست) بعنوان صنعت سبز